

Teoretické vyučovanie

Názov vyučovacieho predmetu	Dejepis
Počet vyučovacích hodín v ročníkoch	33 + 33 + 0 + 0 = 66 hodín
Stredná odborná škola	Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Plzenská 1, 08001 Prešov
Názov ŠVP	25 elektrotechnika 26 informačné a komunikačné technológie
Názov ŠkVP	Elektrotechnika Informačné a sieťové technológie
Študijný odbor	2675 M elektrotechnika 2561 M informačné a sieťové technológie
Stupeň vzdelania	úplne stredné odborné vzdelanie (ISCED 3A)
Úroveň SKKR/EKR	4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Platnosť učebných osnov	od 01. 09. 2025 počnúc 1. ročníkom

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Človek, hodnoty a spoločnosť“. Na túto vzdelávaciu oblasť ŠVP vyčlenil 1 hodinu týždenne v prvom ročníku štúdia a 1 hodinu týždenne v druhom ročníku.

Predmet dejepis svojím obsahom nadväzuje na učivo základnej školy, rozvíja, rozširuje a prehľbuje ho. Jeho obsah je štruktúrovaný do tematických celkov. Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú pri štúdiu v tomto predmete, veľmi úzko súvisia s ich praktickým životom.

Dejepis spolu s ďalšími zložkami z predmetov občianska výchova a slovenský jazyk a literatúra, je dôležitou zložkou súčasťou spoločensko-vedných predmetov. Dejepis je samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Dejepis vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasťou kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnakú dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Vzdelávacia oblasť predmetu rozvíja osobnosť človeka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej sa prelínajú úcta k človeku, k prírode, k národným hodnotám. Vychováva k vlastenectvu a posilňuje rešpekt k základným princípom demokracie a tolerancie. Pripravuje mladých

Teoretické vyučovanie

ľudí pre život v harmonických a stabilných vzťahoch v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami,

Predmet vedie žiakov k tomu, aby základné komunikačné spôsobilosti a personálne vzťahy budovali na základe tolerancie, aby si získali a osvojili teoretické vedomosti a zručnosti v rôznych oblastiach spoločenského života aby ich mohli využiť aj v občianskom živote. Metódy, formy a prostriedky vyučovania majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Uprednostňujeme také stratégie vyučovania, pri ktorých žiak ako aktívny subjekt v procese výučby má možnosť spolurozhodovať a spolupracovať, učiteľ zase má povinnosť motivovať, povzbudzovať a viesť žiaka k čo najlepšiemu výkonu, podporovať jeho aktivity všeobecne, ale aj v oblasti zvýšeného záujmu v rámci študijného odboru.

Žiaci majú možnosť spájať a využívať poznatky z viacerých častí učiva v rámci medzipredmetových vzťahov. Získané znalosti žiaci uplatnia v predmete občianska náuka a slovenský jazyk a literatúra.

Hodnotenie žiakov bude založené na kritériách hodnotenia v každom vzdelávacom výstupe. Klasifikácia bude vychádzať z pravidiel hodnotenia tohto školského vzdelávacieho programu. Použijú sa adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia.

Výučba bude prebiehať v odbornej učebni a bežnej triede.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je nielen odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne vysvetľujúcimi metódami, prostredníctvom frontálnej výučby, ale predovšetkým využiť a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Cieľom predmetu dejepis je oboznámiť žiakov so základmi vybraných spoločenských vied dôležitých pre ich orientáciu v historických, etických, estetických, psychologických, sociálno-právnych, politických a filozofických otázkach. Viesť ich k poznávaniu jednotlivých historických období tak, aby boli schopní pochopiť jednotlivé obdobia vývinu ľudskej spoločnosti a dokázali a analyzovať dnešok na základe poznania historických súvislostí, v duchu demokracie, slobody a humanity. nadobudnú spôsobilosti orientovať sa v historickom čase a historickom priestore.

Študenti získajú základné vedomosti z oblasti historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín, nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny a dôsledky historických udalostí, získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerané otázky, rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti, získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovajú úctu k národným a kresťanským tradíciám ako aj úctu k vlastnému národu a k iným národom a národnostným menšinám, nadobudnú spôsobilosti na pochopenie a rešpektovanie kultúrnych, náboženských a iných odlišností ľudí a spoločností.

Teoretické vyučovanie

Predmet sa významnou mierou má podieľať na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji študentov, posilňuje ich všeobecné vzdelanie a má prispievať k ich príprave na život.

Vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Spôsobilosť konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy,
- obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj, zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v materinskom a cudzom jazyku

- správne sa vyjadrovať v materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- kriticky hodnotiť získané informácie,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami,
- pracovať s elektronickou poštou.

Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Absolvent má:

- prejaví empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,

Teoretické vyučovanie

- určovať najvýznamnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobjších súvislostiach, kritéria pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

ODBORNÉ KOMPETENCIE

Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- dôslednosťou a zodpovednosťou pri riešení pracovných povinností,
- samostatnosťou pri práci, samostatným riešením bežných úloh,
- kreatívnym myslením,
- schopnosťou integrácie a adaptability,
- organizačnými a komunikatívnymi vlastnosťami,
- vhodným sociálnym správaním a prejavmi,
- sebadisciplínou a mobilitou,
- potrebnou dávkou sebadôvery a pozitívnym prístupom k povinnostiam.

Rozvíjané digitálne (DigComp 2.2) kompetencie:

Absolvent dokáže:

- používať pokročilé vyhľadávacie operátory na zúženie akademických výsledkov,
- analyzovať prvky dezinformácií a hodnotiť spoľahlivosť online zdrojov na základe autority a referencií,
- formulovať konštruktívne a zdvorilé odpovede a zhodnotiť svoju digitálnu stopu s ohľadom na reputáciu,
- eticky a efektívne využívať generatívne AI nástroje na podporu učenia, pričom kriticky preveruje a cituje ich výstupy,
- identifikovať svoje slabé digitálne stránky a samostatne nájsť online zdroje na ich rozvoj.

Rozvíjané kompetencie v oblasti udržateľnosti:

Absolvent dokáže:

- kriticky posúdiť osobné hodnoty a porovnať ich s princípmi spravodlivosti a rešpektu k prírode.
- pochopiť medzigeneračnú spravodlivosť a solidaritu pri rozdeľovaní zdrojov (napr. uhlíkový rozpočet).
- kriticky hodnotiť dáta, štatistiky a vizualizácie používané v správach o udržateľnosti; identifikovať manipulatívne prvky,
- hľadať súvislosti a spájať poznatky z rôznych disciplín pri riešení lokálnych problémov,
- orientovať v politickom systéme a pochopiť vplyv legislatívy na udržateľnosť (napr. klimatické zákony).

Teoretické vyučovanie

Rozvíjané podnikateľské kompetencie:

Absolvent dokáže:

- uvedomiť etické zásady a výzvy udržateľného rozvoja,
- chápať sociálne a hospodárske príležitosti a výzvy, ktorým čelí zamestnávateľ, organizácia či spoločnosť,
- identifikovať príležitosti a navrhovať riešenia,
- robiť základné rozhodnutia a prevziať iniciatívu,
- spolupracovať v tíme a učiť sa zo skúseností.

Rámcový rozpis učiva	
1. ročník	33 hodín
Ako to vyzerá v historikovej „dielni“	2 hodiny
Čas a priestor, historické pramene	
Chronológia, periodizácia, práca historika	
Starovek	5 hodín
Antický človek – občan	
Antická demokracia	
Antická vzdelanosť a kultúra	
Zrod kresťanstva	
Odkaz antiky	
Stredovek	3 hodiny
Feudalizmus, stredoveký štát, stredoveké stavy	
Spoločnosť, kultúra a stredoveké mestá	
Christianizácia a cirkev v stredoveku	
Slovensko v období stredoveku	5 hodín
Vznik a význam Veľkej Moravy	
Byzantská misia	
Formovanie uhorského kráľovstva, Slováci v Uhorsku	
Slovenské mestá v období stredoveku	
Dôsledky tatárskych vpádov	
Novovek	6 hodín
Humanizmus a renesancia	
Guttenbergova kníhtlač	
Novoveký človek, remeslo, obchod	
Reformácia, protireformácia	
Zámorské objavy	
Absolutizmus, parlamentarizmus	
Habsburská monarchia v novoveku	5 hodín
Koniec stredovekého Uhorska	
Turci na Slovensku	
Stavovský odboj, protihabsburské povstania	
Reformácia v Uhorsku, osvietenský absolutizmus	
Tereziánske a Jozefínske reformy	
Zrod modernej doby	7 hodín

Teoretické vyučovanie

Osvietenstvo a jeho odraz v spoločnosti	
Jar národov, Veľká francúzska revolúcia	
Viedenský kongres, Svätá aliancia	
Zjednotenie Nemecka a zjednotenie Talianska	
Priemyselná revolúcia, rozvoj výroby a vedy	
Kapitalizmus, kapitál, továreň, robotník	
Nacionalizmus, konzervativizmus, liberalizmus	
2. ročník	33 hodín
Moderný slovenský národ	3 hodiny
Tri generácie národne uvedomelých Slovákov	
Spisovný jazyk a slovenský politický program	
Slováci v revolúcii 1848/1849	
Slováci v Rakúsko-Uhorsku	3 hodiny
Memorandum národa slovenského	
Vznik a význam Matice slovenskej a slovenských gymnázií	
Rakúsko-Uhorsko, dualizmus	
Prvá svetová vojna a vznik ČSR	4 hodiny
Imperializmus, zápas o veľmocenské postavenie	
Trojspolok, Dohoda	
Charakter vojny – život v zákopoch, život v zázemí	
Nová politická mapa Európy, Versaillský systém	
Charakteristika Československej republiky	4 hodiny
Slovenská spoločnosť počas prvej svetovej vojny	
Vznik Československa	
Mníchovská dohoda a Viedenská arbitráž	
Medzivojnové Slovensko v Československu	
Na ceste k druhej svetovej vojne	3 hodiny
Totalitný politický systém	
Boľševický prevrat, komunizmus	
Fašizmus, nemecký národný socializmus	
Druhá svetová vojna	4 hodiny
Európa pod nemeckou hegemóniou	
Vojenské operácie v období druhej svetovej vojny	
Protifašistická koalícia, protifašistický odboj	
Dôsledky vojny, holokaust	
Slovenská republika (1939 – 1945)	3 hodiny
Autonómia a totalita	
Židovský kódex	
Protifašistický odboj, SNP	
Konflikt ideológií	3 hodiny
Studená vojna	
Od výstavby k pádu Berlínskeho múru	
Krízy v sovietskom bloku	
Slovensko v totalitnom Československu	3 hodiny
Februárový prevrat	
Podoby totality a jej obete	

Teoretické vyučovanie

Pražská jar, normalizácia	
Vznik a rozvoj Slovenskej republiky	2 hodiny
Nežná revolúcia	
Rozdelenie ČSR, vznik Slovenskej republiky, Slovenská republika v EU	
Globalizácia	1 hodiny
Svet ako globálna dedina – krízové javy vo svete	

Postupnosť v radení tematických celkov a rozsah vyučovania jednotlivých tém v rámcovom rozpise učiva nepredstavuje chronologické a záväzné členenie, ale len obsahovo a logicky usporiadaný systém učiva.

Vyučujúci môže vo vzdelávacom pláne upraviť rozsah vyučovacích hodín určený učebnými osnovami. Vyučujúci vypracuje vzdelávací plán výučby v členení na jednotlivé vyučovacie jednotky (jednohodinovka, dvojhodinovka a pod.).

Vzdelávací plán schvaľuje predmetová komisia a prerokuje pedagogická rada.